

Roemenië, land met mogelijkheden

'Geen land voor melkrobots'

De grond werd serieus bekeken en bediscussieerd.

Akkerbouw | Tekst en foto's: **Hendrik Begeman**

Een studiereis naar Roemenië moest Nederlandse akkerbouwers een beeld geven van de mogelijkheden die het land biedt. Ze waren erg onder de indruk van de grondkwaliteit. "De zware lössgrond is erg vochthoudend", aldus een akkerbouwer.

Roemeens leven

De structuur van de Roemeense dorpjes doet denken aan dorpjes in andere Oost-Europese landen, maar de fleurig gekleurde huizen zien er niet verpauperd uit. Oudere mensen zijn bijna volledig zelfvoorzienend: een lapje grond achter het huis waar de eigen groenten en aardappelen worden geteeld en een varken dat tegen de kerst wordt geslacht.

Om een beeld te krijgen van de Roemeense landbouw en de mogelijkheden die het land biedt voor deelname aan landbouwkundige projecten, maakte een groep Nederlandse akkerbouwers een reis naar Roemenië. De reis werd georganiseerd door Jan Ovinge van Agro Emigratie & Investeren in Lelystad. Bestemmingen waren het midden en westen van Roemenië, rond de plaatsen Timisoara en Sibiu, ten noorden van de voet van de Karpaten. Bij Sibiu ligt één pro-

ject van een groep Nederlanders dat inmiddels is gestart, een tweede is in wording. De reis begon in het westen van Roemenië. Op het vliegveld van Timisoara werd de groep akkerbouwers verwelkomd door Sebastian Kamphorst, een Nederlander die is opgegroeid in Duitsland en nu woonachtig is in Münster. Zijn doel was een groot landbouwbedrijf op te zetten. Uiteindelijk bevestigde hij in Roemenië. "Het is een EU-land, we kunnen er gebruikmaken van subsidies en toeslagrechten en er is goede grond en voldoende neerslag in bepaalde regio's", zo motiveert hij zijn keuze. Vanwege die neerslag heeft hij het gebied aan de noordzijde van de Karpaten uitgezocht.

Samenwerking

Kamphorst werkt samen met Jan de Boer, die in 2007 is begonnen met het opzetten van een groot melkveebedrijf in het Roe-

Nog niet alle stallen zijn afgebouwd.

meense dorp Garbova. De Boer woont in Drenthe en runt al een groot melkveebedrijf in Oost-Duitsland. De Drentse melkveehouder brengt kennis en ervaring mee en voert het management bij DN Agrar Apold SRL, het melkveebedrijf dat nu is gestart in Garbova. In dit bedrijf participeren veertig Nederlandse investeerders, waarbij Agro Emigratie & Investeren voor de investeerders heeft gezorgd. De taak van Kamphorst ligt in de administratie en het verwerven van de grond. "Een karwei waarin je gespecialiseerd moet zijn om de juiste wegen te bewandelen", meent hij.

Europese Unie

In 2007 trad Roemenië toe tot de Europese Unie, maar pas de laatste jaren komt dat tot uiting en begint het land kleur te krijgen. In de streek ten noorden van de Karpaten is nog altijd de invloed voelbaar van de Oostenrijkse-Hongaarse tijden. Duitse namen zijn geen uitzondering. Zo heet de plaats Sibiu ook wel Hermannstadt. Nu Roemenië lid is van de EU, moeten leveranciers binnenkort voldoen aan de Europese kwaliteitsnorm. In Roemenië heerst echter een groot tekort aan kwaliteitsmelk. Om in de eigen behoefte te voorzien, wordt er melk ingevoerd uit landen als Hongarije. Gezien het grote aantal boeren op leeftijd met een beperkt aantal koeien, zullen veel

boeren stoppen wanneer ze aan de kwaliteitsnormen moeten voldoen.

Bedrijfsbezoek

In de omgeving van Arad en Timisoara zijn verschillende bedrijven bezocht van boeren die al langer in Roemenië zijn gevestigd. Vlakbij Sibiu is het bedrijf van DN Agrar Apold SRL bezocht. Met dit project in het dorp Garbova zijn Kamphorst en De Boer met een groot melkveebedrijf ingehaakt op de kwaliteitsnormen. Het melkveebedrijf omvat 3000 hectare grond en 1200 melkkoeien, maar bevindt zich nog in de opstartfase. Dat wil zeggen dat de eerste koeien in april zijn gearriveerd en dat nog niet alle stallen zijn afgebouwd. In juli hopen ze op volle sterkte te draaien. "Alle kalveren worden binnen een paar weken verkocht, aangezien we in de aanloopfase al volop werk hebben en het twee jaar duurt voordat de kalveren geld opleveren", vertelt Kamphorst. Of in deze handelswijze later verandering komt, weten de ondernemers nog niet. Stierkalveren brengen ongeveer 100 euro op, vaarskalveren 150. Er is gekozen voor een 2 x 30 stands swing-over melkstal. Personeel om te melken is in Roemenië voordeliger dan het gebruik van een robot. "Het is geen land voor melkrobots", meent Uwe Hilbrands, manager veehouderij.

Kleine percelen

De Roemeense landbouwgrond bestond uit veel kleine percelen, die in de communistische tijd het eigendom werden van staatsbedrijven. Na de val van het IJzeren Gordijn, kwam de grond weer in handen van de oorspronkelijke eigenaren. Er bestaat wel een soort kadaster, maar de eigenaren of families hebben vaak geen notie waar hun grond ligt. Bedrijven met een oppervlakte van één hectare hebben soms hun percelen op vier verschillende plekken.

Het akkerbouwgedeelte is een aanvulling op het melkveebedrijf. Uit de kuil wordt mais en luzerne gevoerd. Van de tarwe wordt het stro gebruikt in de stallen.

Nieuw project

Met de ervaringen die Kamphorst heeft opgedaan in Roemenië, is hij een ander project gestart. Op dit moment is hij bezig met het verwerven van 660 hectare akkerbouwgrond. De werving van participanten is gedaan door Jan Ovinge van Agro Emigratie & Investeren. Het project is inmiddels volgeboekt.

Voor de aankoop van grond moeten participanten rekenen op 1800 euro per hectare. Dit is inclusief bijkomende kosten als opmaak kadaster en het eventueel regelen van de vererving en aankoopkosten.

Kwaliteit

Op de bezochte bedrijven hebben de Nederlandse akkerbouwers de grondkwaliteit kunnen bestuderen en advies gegeven hoe deze te bewerken. Over het algemeen waren de akkerbouwers onder de indruk van de grondkwaliteit. "De goede, zware lössgrond is erg vochthoudend", aldus een akkerbouwer. Ook de gewassen, als suikerbieten, koolzaad, luzerne en wintertarwe, maakten een goede indruk. ♦

"Roemenië is geen land voor melkrobots", meent Uwe Hilbrands.

Er wordt gemolken in een 2 x 30 stands swing-over melkstal.

